

De wijsheid van wolven

Over hoe wolven denken, leidinggeven en voor elkaar zorgen

Wilfred Roelink

Omgaan met de wolf als ‘vriend’ of ‘vijand’ komt voort uit een manier van denken die het dier geen recht doet. In de gepolariseerde discussie ben je dan al gauw voor of tegen de mens. Maar dergelijke posities zijn inmiddels achterhaald. In 2017 verscheen *The First Domestication*, door Pierotti en Fogg (Yale University Press) en daarin beschrijven ze hoe wolf en mens elkaar oorspronkelijk hebben opgezocht en elkaar hebben gedomesticeerd. Ze zijn in de loop van eeuwen op elkaar gaan lijken. Die auteurs spreken van ‘co-evolutie’ waarin wolven ons leerden over groepscohesie, conflictbeheersing en solidariteit. Ook ‘op moreel en ethisch vlak werden wolven onze leermeesters’ (Elize de Mul). Dit zijn begrippen die de wolf niet vermensenlijken (antropomorfiseren) of de mens overdreven verdierlijken: ze beschouwen beide soorten met respect.

In haar boek *De wijsheid van wolven* heeft Radinger talloze observaties verzameld die in deze zienswijze passen. Ze toont aan dat observeren van wolven niet wegglijdt in natuurlezen, spirituele duiding, symboliseren of orakelen, maar een direct herkenbaar beeld oplevert van hun doen en laten. Familieleden zijn zorgzaam voor elkaar en verdeelen taken naar talent, er is geen dictatoriaal alfawolvenpaar. Durfals en stille types vinden een plek in het roedel. Door spel en begrenzing leert de wolf hoe hij door andere wolven wordt waar-

genomen (intelligentie). Roedelsucces van de familie wordt bepaald door familiebelang te stellen boven individueel belang, door communiceren en rituelen, door standvastige aanvoerders (de vijand van de wolf ziet agressie en dominantie aan voor normaal gedrag, maar dat is het geval in gevangenschap, waar familiebanden ontbreken).

Wat de wolf ons kan leren over mens zijn

Voor teven en ouderen is in het roedel een taak weggelegd, die de reuen en jongeren niet kunnen uitoefenen, zoals spelen met de welpen, waaruit blijkt dat wolven niet alles verbinden

met presteren en competitie, maar wel met nieuwe dingen leren. Underdogs bestaan niet in een roedel en wie is weggelopen mag altijd terugkeren. Dezelfde familie leeft liefst decennia lang in hetzelfde territorium, waar voldoende voedsel is en de welpen veilig opgroeien. Een geschikt territorium wordt

overigens altijd bezet, ook als een roedel verjaagd of door bejaging uitgeroeid wordt. Al deze observaties dienen als bewijsmateriaal binnen de cognitieve ethologie, die onderzoek doet naar vaardigheden, geheugen, gedachten, gevoelens, emoties, inclusief de vaardigheid om eigen gevoelens en voorstellingen op een ander wezen te projecteren (de overeenkomsten met mensen is overrompend). Toch pleit de auteur voor terughoudendheid bij wetenschappelijk onderzoek uit ‘wolfwaardigheid’, respect voor de wolf. Het is niet nodig om alles te verklaren. Het geduld bijvoorbeeld waarmee wolven jagen en tegenslag in-

